

PAMÁTKY PRAHY 8

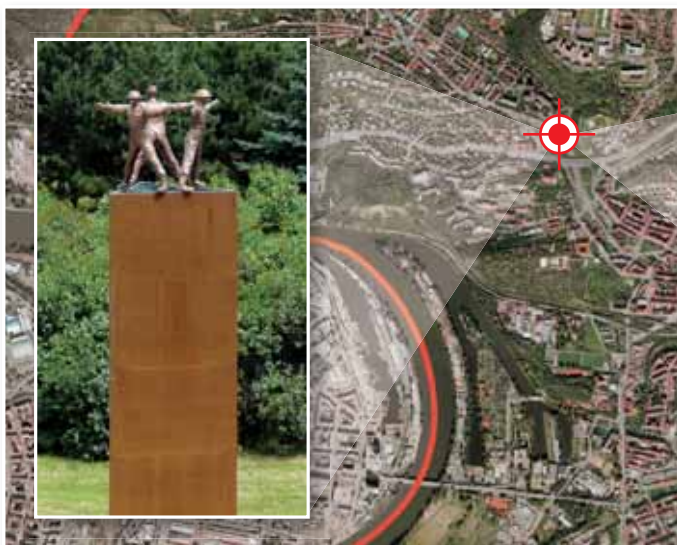
*Pomník Operaci
Anthropoid*

Pomník Operaci Anthropoid

Pomník Operaci Anthropoid byl slavnostně odhalen ve středu 27. května 2009 v 10 hodin a 35 minut, na minutu přesně po 67 letech od uskutečnění atentátu na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Pomník byl navržen jako monumentální symbol odhodlanosti, statečnosti a vědomí o nebezpečnosti činu, který parašutisté v roce 1942 provedli.

Třetí muž Třetí říše, šéf Hlavního úřadu říšské bezpečnosti Reinhard Heydrich a hlavní architekt holocaustu, který 28. září 1941 nahradil jako zastupující říšský protektor Konstantina von Neuratha, se v Protektorátu Čechy a Morava uvedl vlnou nebývalého teroru. Na tuto skutečnost reagovali představitelé československého exilu v Londýně a na samém sklonku roku 1941 vyslali do protektorátu desant ANTHROPOID, který měl jediný cíl: Heydrichovu likvidaci.

27. květen 1942 se do dějin evropského protinacistického odboje zapsal jako jeden z vůbec nejvýznamnějších dnů. Na pečlivě vybraném místě, v prudké zatáčce tehdejší Kirchmayerovy třídy (nyní Zenklova) v tehdejším pražském předměstí Libni čekali na zastupujícího říšského protektora Josef Gabčík a Jan Kubiš s úmyslem jej zabít. Heydrichův vůz se v zatáčce objevil přesně ve chvíli, kdy jej mýjely další dvě tramvajové soupravy. Gabčík odhodil svůj plášť a zamířil na terč, sedící na sedadle spolujezdce, stiskl spoušť, jeho zbraň však selhala. Heydrich se rozhodl útočníka osobně zatknout a nařídil okamžitě zastavit. Toho využil Kubiš, sáhl do

aktovky a vrhl bombu. Výbuch zdemoloval pravou zadní stěnu vozu, roztrhl pneumatiku a vyvrátil dveře. Části karoserie, které prorazily sedadlo spolujezdce, vnikly spolu s čalouněním hluboko do Heydrichových zad. K místu atentátu se okamžitě začali sbíhat lidé a oba parašutisté byli nuceni co nejrychleji uniknout. Heydrich byl dopraven nákladním automobilem do blízké městské nemocnice. Atentáčníci byli dopadeni po zradě rtm. Karla Čurdy, člena desantu OUT DISTANCE, v ranních hodinách 18. června v českém pravoslavném chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici v Praze 2.

Podoba pomníku vzešla z otevřené soutěže výtvarníků a architektů, vyhlášené Úřadem Městské části Praha 8, jejímž vítězem se stal společný návrh sochařů Davida Moješčíka a Michala Šmerala a architektů Miroslavy Tůmové a Jiřího Gulbise. Základní myšlenkou pomníku je symbol ve formě trojúhelníkového tvaru klínu české, respektive československé vlajky. Postavy stojí na jeho hraně ve výšce devíti metrů v téměř sebevražedném postoji, což odpovídá vykonanému činu. Dvě z postav představují československé vojáky a třetí pak zástupce civilního obyvatelstva, které v odboji hrálo svoji nezastupitelnou roli. Postoj tvaru „Vitruviova“ kříže je inspirován figurou v kruhu ze slavné Leonardovy kresby člověka. Tato „anatomická“ pozice člověka je narážkou na samotný název skupiny parašutistů a celé akce – Anthropoid – čili člověk. Postavy jsou podány realisticky, ale bez portrétních rysů konkrétních lidí. Vycházejí z odosobnění vojáků a kompozicí i opakováním odkazují na sériovost člověka jako produktu určeného k boji. Figury jsou narážkou na zapomínání na skutečné hrdinství, při kterém jen opravdu odvážní vystoupí z davu a časem se stávají oním „neznámým vojínem“ historie.

Sloup trojúhelníkového průřezu vychází z tvaru klínu státní vlajky, kterou lze spatřit i v prostorách mezi figurami. Ostré hrany

symbolizují ostří meče, nebezpečnost a rozrážení tyranie způsobující ponížení a utrpení. Z toho důvodu je použito surového plechu na stěny hranolu, který má navodit dojem drsnosti a exprese. Jeho korodující charakter odkazuje na destruovanou a zničenou československou státnost. Pilíř je bazálním geometrickým tělesem tvořícím základnu pro tři postavy, které se z jeho hran chystají vrhnout do propasti.

V zemi před Pomníkem je zabudována bronzová deska s nápisem: „Na tomto místě uskutečnili dne 27. května 1942 v 10.35 hodin hrdinní českoslovenští parašutisté Jan Kubiš a Josef Gabčík jeden z nejvýznamnějších odbojových činů druhé světové války – atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha. Svůj úkol by nikdy nemohli splnit bez pomoci stovek českých vlastenců, kteří za svou statečnost zaplatili vlastními životy.“

Investorem výstavby Pomníku Operaci Anthropoid byla Městská část Praha 8, celkové náklady na jeho zbudování dosáhly výše 5 milionů korun.

Dopravní spojení: *Autobusem do zastávky Vychovatelna (linky č. 102 a 186), tramvají do stanice Vychovatelna (linky č. 10, 24 a 25), autem ke křižovatce ulic Zenklova – V Holešovičkách, Praha 8 – Libeň. Parkování možné v ulicích Kubišova, Gabčíkova, Valčíkova vzdálených cca 300 metrů.*

Operation Anthropoid Memorial

The Operation Anthropoid Memorial had its festive opening on Wednesday May 27, 2009 at 10:35, which was, to the minute, exactly 67 years since the execution of the assassination on the Deputy Reich Protector of Bohemia and Moravia Reinhard Heydrich. The Memorial was designed as a monumental symbol of resolve, bravery and cognizance of the danger of actions taken by the paratroopers in 1942.

Reinhard Heydrich, the third man of the Third Reich, chief of the Reich Main Security Office and the main architect of the holocaust, who on September 28, 1941 replaced Konstantin von Neurath, has introduced himself in the Protectorate of Bohemia and Moravia through an unusual wave of terror. The exiled representatives of Czechoslovak government in London have reacted to this fact and at the very end of 1941 they sent out a paratrooper task force ANTHROPOID, which had a sole objective: to eliminate Heydrich.

May 27, 1942 went down in the European history of the anti-Nazi resistance as one of the most prominent days. Josef Gabčík and Jan Kubiš were awaiting the arrival of the acting Reich Protector at a carefully picked out location, in a sharp turn of the, at the time, Kirchmayerova Třída (Avenue), nowadays Zenklova,

in the back then suburb of Libeň with an intent to assassinate him. Heydrich's car has entered the turn precisely at a time that two tram trains were passing by. Gabčík threw down his trench coat and aimed at the target sitting on the front passenger seat, pulled the trigger, and his weapon unfortunately misfired. Heydrich has decided to personally take the attacker into custody and ordered the car to stop immediately. Kubiš now took advantage of this, reached into his briefcase and threw a bomb. The explosion demolished the right back wall of the car, ripped apart a tire and broke out a door. Parts of the car's body, which smashed through the front passenger seat, penetrated deep into Heydrich's back along with parts of the upholstery. People immediately started to gather on location of the assassination and both paratroopers were forced to flee as fast as they could. Heydrich was transported on the back of a truck to a nearby city hospital. The assassins were not captured until following the treason by Sergeant Karel Čurda, a member of the task force OUT DISTANCE, in the early morning hours on June 18 at the Church of Saints Cyril and Methodius in Resslova Street in Prague 2.

The Memorial's design was decided based on a competition opened to artists and architects, announced by the City Hall of the Municipal District of Prague 8, winner of which was the joint design by sculptors David Moješčík and Michal Šmeral and architects Miroslava Tůmová and Jiří Gulbis. Basic concept of the monument is the symbol in the form of a triangular wedge of the Czech, or better yet Czechoslovak flag. The silhouettes stand on its edge in the height of nine meters in almost suicidal stands, which corresponds to the carried out act. Two of the silhouettes represent Czechoslovak soldiers and the third is a representative of the civilians, who've played their integral role in the resistance. The position in the shape of "Vitruvius" cross is inspired by the figure found on the famous painting of a man by Leonardo. This "anatomical" position of a man is an innuendo on the name of the entire mission itself – Anthropoid – i.e. man. The silhouettes are depicted as realistic, but without portrait features of specific people. They are intended to depersonalize the soldiers and composition and through repetition they point

out the production line approach to humans as a battle product. The silhouettes are an innuendo of forgetting real bravery in which only the truly bold step out of the crowd and in time they become the “unknown private” of history.

The triangular cross section column is based in the shape of the wedge found on the national flag, which we can notice among the silhouettes. Sharp edges symbolize a sword blade, recklessness and battering of tyranny that inflicts humiliation and suffering. This is the reason that coarse sheet metal was used on the walls of the cylinder, which is to evoke an impression of harshness and expression. Its corroding character refers to the destroyed and blemished Czechoslovak statehood. The pillar is a basal geometric body forming a pedestal for three silhouettes, which are ready to plummet into an abyss from its sides. A bronze slab is set into the ground in front of the Memorial bearing the sign: (translated) Here on this spot on May 27, 1942 at 10:35, the heroic Czechoslovak paratroopers Jan Kubiš and Josef Gabčík carried out one of the most significant resistant acts of the Second World War – assassination of the acting Reich Protector Reinhard Heydrich. They could never complete their mission without help from hundred Czech patriots, who paid for their bravery by their own lives.”

The investor of the Operation Anthropoid Memorial was the Prague 8 Municipal District and the total costs for its construction have reached a level of 5 million Czech Crowns.

Transportation: *Bus to the stop Vychovatelna (lines no. 102 and 186), Tram into the stop Vychovatelna (lines no. 10, 24 and 25), By car to the intersection of the streets Zenklova – V Holešovičkách, Prague 8 – Libeň. Parking is available along the streets Kubišova, Gabčíkova, Valčíkova that are about 300 meters distant.*

VYDAL ÚŘAD MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 8
ODBOR KULTURY

www.praha8.cz

ROK 2010